

Dnro KH: 72 /2014

LAUSUNTO SELVITYSMIEHEN LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI
VALTIONOSUUSJÄRJESTELMÄN UUDISTAMISESTA

KH 24.3.2014 § 48
Liite 6

Valtionosuus järjestelmän uudistaminen aloitettiin osana muuta kuntarakennemuutosta. Valtionosuusuudistus tehdään kunta- ja hallintoministeri Virkkusen johtaman hallinnon ja aluekehityksen ministerityöryhmän alaisuudessa. Valtionosuusuudistuksen selvitysmieheksi nimettiin Arno Miettinen toimikaudelle 1.6.2012–31.3.2014.

Valtionosuusuudistuksen tarkoituksena on uudistaa valtionosuuksia koskeva lainsäädäntö niin, että valtionosuusjärjestelmää yksinkertaistetaan ja selkeytetään ja järjestelmän kannustavuutta parannetaan. Uusi valtionosuuksia säätelevä lainsäädäntö on tarkoitus astua voimaan 1.1.2015 alkaen.

Selvitysmies Arno Miettisen alustava ehdotus uudesta valtionosuusjärjestelmästä kuntakohtaisine koelaskelmineen on lähetetty 12.12.2013 kommenttikierrokselle. Siuntion kunta on kommentoinut alustavaa ehdotusta tuolloin. Selvitysmies on tehnyt lopullisen ehdotuksensa kommenttikierroksen jälkeen uudesta valtionosuusjärjestelmän lainsäädännöstä. Ehdotuksesta on lähetetty kunnille lausuntopyyntö. Valtiovarainministeriö pyytää lausunnossa kiinnittämään huomiota erityisesti seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- ehdotettaviin kriteereihin
- ikäryhmien ja sairastavuuden painoihin
- muiden kriteerien painoihin
- määräytymisperusteiden laskentaperiaatteisiin
- verotuloihin perustuvaan valtionosuuden tasaukseen
- siirtymätasauksen kestoon ja porrastukseen.

Kuntia pyydetään lähettämään lausuntonsa 4.4.2014 mennessä. Kuntien lausuntojen jälkeen hallitus valmistelee lopullisen hallituksen esityksen.

Uudistuksen lähtökohtana on, ettei kuntien ja valtion välinen kustannusten jako muutu valtionosuusuudistuksen johdosta. Uudistuksen tavoitteena on taloudelliseen toimintaan sekä tehokkaaseen palvelujen järjestämiseen ja tuottamiseen kannustava rahoitusmalli. Nyt lausuttavana olevan valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on muuttaa valtionosuusjärjestelmän perusrakennetta yksinkertaisemmaksi, poistaa määräytymiskriteereiden päällekkäisyyksiä, tehdä järjestelmästä kannustavampi ja tehdä järjestelmästä kuntajaon muutoksille neutraalimpi.

Ehdotuksen keskeiset muutokset nykyjärjestelmään verrattuna ovat:

- valtionosuuksien määräytymisperusteiden lukumäärän pieneneminen ja päällekkäisyyksien poistaminen,

Otteen oikeaksi todistaa

Siuntio 4.4.2014

Nimi Saila Wessman
virka-asema johdon sihteeri

- määräytymisperusteiden sisällön yksinkertaistaminen ja uusiminen sekä pääosin portaiden poistaminen,
- laskennallisiin kustannuksiin sisältyvien kustannuserien painoarvojen muuttuminen,
- verotuloihin perustuvan valtionosuuksien tasauksen muuttaminen sekä
- lisäosien ja yleisen osan yhdistäminen sekä esitys uusiksi lisäosiksi.

Ehdotettu valtionosuusjärjestelmä koostuu laskennallisista kustannuksista, lisäosista ja verotulojen tasauksesta. Verrattaessa nykyiseen järjestelmään ehdotetussa järjestelmässä ikärakenteen vaikutus laskennallisiin kustannuksiin laskee 82,4 prosentista 69,4 prosenttiin. Sairastavuuden vaikutus nousee 9,5 prosentista 25 prosenttiin. Pienempiä vaikutuksia on myös vieraskielisyyden (+1,7 %-yksikköä), kaksikielisyyden (+0,2 %-yksikköä) ja koulutustaustan (+0,6 %-yksikköä) vaikutusten muutoksella. Kannustavuutta ehdotettu järjestelmä lisää verotulojen tasausjärjestelmän muutoksella. Tasauslisää saavan kunnan verotulopohjan kasvusta jäisi uudessa järjestelmässä kunnan hyödyksi 20 prosenttia kasvusta. Kunta, jonka valtionosuuteen taas tehdään tasausvähennystä, saisi uudessa järjestelmässä suuremman osan verotulopohjan kasvusta kuin nykyisessä järjestelmässä.

Uuden valtionosuusjärjestelmän vaikutuksista kuntien valtionosuuksien määrään on tehty koelaskelma. Vuoden 2014 tasolla tehdyssä koelaskelmassa uudistuksen kokonaisvaikutus Siuntion kunnan valtionosuuteen on +64.446 euroa.

Liitteet ja oheismateriaali:

Liitteenä valtiovarainministeriön lausuntopyyntö selvitysmiehen luonnoksesta hallituksen esitykseksi valtionosuusjärjestelmän uudistamisesta valikoituine liitteineen (koko lausuntopyynnön liitemateriaali on luettavissa valtiovarainministeriön internetsivuilla: www.vm.fi -> hankkeet -> kuntauudistus -> valtionosuusuudistus)

Ehdotus:

Kunnanhallitus ehdottaa kunnanvaltuustolle, että se lähettää seuraavan lausunnon vastauksena valtiovarainministeriön lausuntopyyntöön selvitysmiehen luonnoksesta hallituksen esitykseksi valtionosuusjärjestelmän uudistamiseksi:

Siuntion kunta katsoo, että hallituksen esityksen luonnoksen mukainen valtionosuusjärjestelmä selkeyttää ja yksinkertaistaa valtionosuuksien määräytymistä nykyisestä. Ehdotetussa järjestelmässä, jossa valtionosuus määräytyy ikärakenteen, sairastavuuden, asukastiheyden, työttömyysasteen, vieraskielisyyden, kaksikielisyyden, saaristolaisuuden ja koulutustaustan mukaan voidaan katsoa olevan riittävä määrä kriteereitä, joiden mukaan valtionosuus määräytyy. Laskennallisten kustannusten määrittäminen ikärakenteen ja sairastavuuden mukaan on ehdotetussa järjestelmässä hyväksyttävällä tasolla. Ikärakenteen painoarvon laskeminen ja sairastavuuden painoarvon nostaminen on oikeansuuntainen uudistus.

Otteen oikeaksi todistaa

Siuntio 4.4.2014

Nimi Saila Wessman
virka-asema johdon sihteeri

Verotulojen tasausjärjestelmän uudistus lisää kannustavuutta ja on oikean suuntainen. Työpaikkaomavaraisuuden mukaan maksettavan lisäosan ei voida katsoa olevan täysin valtionosuusjärjestelmän periaatteiden mukainen. Ainakin työpaikkaomavaraisuutta laskettaessa tulisi neutralisoida valtion työpaikkojen vaikutus, eli vähentää valtion työpaikat kokonaan niiden kuntien työpaikkamääristä missä valtion työpaikkoja on. Siirtymätasaus voi olla Siuntion kunnan näkökulmasta tiiviimpi.

Päätös: Ehdotus hyväksyttiin.
== =

KV 31.3.2014 § 23
Liite 3

Päätös: Kunnanvaltuusto hyväksyi yksimielisesti kunnanhallituksen ehdotuksen.
== =

Otteen oikeaksi todistaa	
Siuntio	4.4.2014
Nimi	Saila Wessman
virka-asema	johdon sihteeri